

การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาที่ตั้งอยู่ในชุมชนชาวเขา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 8

นายสมชาย นันทเสน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาประถมศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-333-896-9

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I19189946

**A STUDY OF STATE AND PROBLEMS OF INSTRUCTIONAL MANAGEMENT IN
ELEMENTARY SCHOOLS IN HILL TRIBE COMMUNITIES UNDER THE JURISDICTION
OF THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION,
EDUCATIONAL REGION EIGHT**

Mr.Somchai Nanthasen

**สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Elementary Education**

Department of Elementary Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-333-896-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา
ศึกษาที่ตั้งอยู่ในชุมชนชาวเขา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
ศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 8

โดย นายสมชาย นันทเสน

ภาควิชา ประถมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. น้อมศรี เทท

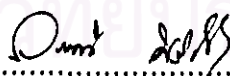
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พงษ์สิทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. แรมสมร อยู่สถาพร)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. น้อมศรี เทท)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรณี ศิริโชติ)

สมชาย นันทเงิน : การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาที่ตั้งอยู่ในชุมชนชาวเขา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 8 (A STUDY OF STATE AND PROBLEMS OF INSTRUCTIONAL MANAGEMENT IN ELEMENTARY SCHOOLS IN HILL TRIBE COMMUNITIES UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION, EDUCATIONAL REGION EIGHT) อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร. น้อมศรี เกศ, 227 หน้า. ISBN 974-333-896-9.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาที่ตั้งอยู่ในชุมชนชาวเขา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 8 ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร 106 คน และครู 321 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจ และแบบสังเกต

ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านนโยบายการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนรับนโยบายมาจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โดยมีนโยบายมุ่งเปิดโอกาสให้เด็กชาวเขาในวัยเรียนทุกคนเข้ารับการศึกษาอย่างครบถ้วน ปัญหาที่พบ คือ ขาดงบประมาณ 2) ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้บริหารจัดครูสอนโดยคำนึงถึงประสิทธิภาพการสอน ให้ครูในโรงเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณีของชาวเขา ครูปรับเนื้อหา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและสังคมของชาวเขา และนำเนื้อหาหลาย ๆ กลุ่มวิชามารวมการกัน ครูปรับเวลาเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพนักเรียน และเพิ่มเวลาเรียนในเนื้อหาที่จำเป็น ครูจัดทำแผนการสอนหรือกำหนดการสอนเป็นบางวิชา ครูไม่ได้ใช้ภาษาชาวเขากับนักเรียน เพราะไม่ต้องการให้นักเรียนพูดภาษาชาวเขาในชั้นเรียน ครูมีวิธีการสอนให้นักเรียนที่ไม่เข้าใจภาษาไทย โดยให้เพื่อนช่วยอธิบาย ใช้วิธีสอนแบบสาธิต ใช้สื่อที่ผลิตขึ้นเอง มีการวัดและประเมินผลโดยใช้เกณฑ์การผ่านจุดประสงค์ที่ระบุไว้ในคู่มือการวัดและประเมินผล มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรประเภทกิจกรรมกีฬา ปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ที่พบ คือ ขาดงบประมาณในการจัดหาวัสดุหลักสูตร การจัดซื้อและจัดทำสื่อ และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ขาดเอกสารและแหล่งข้อมูลเพื่อนำไปปรับเนื้อหา เวลาเรียนที่ปรับยังไม่สอดคล้องกับสภาพนักเรียน การเรียนรู้ของนักเรียนช้าเพราะใช้ภาษาชาวเขามากกว่าภาษาไทย 3) ด้านสภาพครูและนักเรียน ครูต้องรู้เรื่อง ขนบธรรมเนียมและประเพณีของชาวเขา ครูสามารถฟังและพูดภาษาของชาวเขาเผ่าที่สอนได้เป็นบางครั้ง นักเรียนมีฐานะยากจน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในวิชาภาษาไทยต่ำ ปัญหาที่พบ คือ ครูมีจำนวนไม่เพียงพอทำให้มีหน้าที่รับผิดชอบมากเกินไป และนักเรียนขาดการเอาใจใส่ดูแลจากผู้ปกครอง 4) ด้านสภาพทั่วไปของโรงเรียน โรงเรียนตั้งอยู่บนพื้นที่ลาดเอียง มีอาคารเรียนและห้องเรียนไม่เพียงพอ ปัญหาที่พบ คือ ขาดแคลนน้ำดื่มมาใช้ในช่วงฤดูร้อน 5) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผู้บริหารกำหนดวันให้นักเรียนแต่งกายชุดประจำเผ่ามาเรียน ชุมชนให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนเมื่อทางโรงเรียนขอความช่วยเหลือ ปัญหาที่พบ คือ การสื่อสาร เพราะชาวเขาไม่เข้าใจภาษาไทย

ภาควิชา.....ประถมศึกษา.....ลายมือชื่อนิติ.....
 สาขาวิชา.....ประถมศึกษา.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ปีการศึกษา.....2542.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

3971941927 :MAJOR ELEMENTARY EDUCATION

KEY WORD: INSTRUCTIONAL MANAGEMENT / SCHOOL IN HILL TRIBE COMMUNITIES

SOMCHAI NANTASEN : A STUDY OF THE STATE AND PROBLEMS OF INSTRUCTIONAL MANAGEMENT IN ELEMENTARY SCHOOLS IN HILL TRIBE COMMUNITIES UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION, EDUCATIONAL REGION EIGHT. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. NORMSRI CATE, Ph.D. 227 pp. ISBN 974-333-896-9

This objective of this research was to study the state and problems of instructional management in elementary schools in hill tribe communities under the jurisdiction of the Office of the National Primary Education Commission, Educational Region Eight. The subjects of the study were 106 school management personnel and 321 school teachers. The study tools consisted of questionnaires, interviews, survey forms and observations.

The findings revealed that 1) In terms of educational management, the schools received policy from the Office of the Primary Education at an amphur level. According to policy, hill tribe children were to be given opportunity to receive adequate and proper education. However, there was a lack of budget. 2) In terms of syllabi, school management allocated teaching loads according to teachers' teaching experience. The teachers were also encouraged to learn about the hill tribes' culture and traditions. The teachers, therefore, adapted the content as well as integrate different subjects, with an aim to make the syllabi relate to the hill tribes' local and social conditions. The teachers also adjusted the teaching schedule to suit the students' situation and add more time when particular content needed special attention. They made lesson plans or set teaching objectives for some subjects. The teachers did not use the hill tribes' dialects as they did not wish to encourage the use of dialects in class. The peer-teaching technique had been used so students who did not understand the Thai language could have assistance from their friends. The teaching method was a demonstrative one, using self-made media. The testing and evaluation system was based on whether the students had achieved the objectives set in the testing and evaluation manual. Physical education was added as a co-curriculum activity. Problems in the implementation of the syllabi were the lack of budget to obtain materials for the course, the purchase and making of the media, and the organization of co-curriculum activities as well as lack of documents and information sources to be used in the improvement of the content. Also, the new, adjusted schedule did not suit the situation of the students, and the learning process was slow as the students were more familiar with their local language than Thai. 3) Regarding the conditions of teachers and students, it was imperative that teachers be knowledgeable about the hill tribes' culture and tradition. Teachers understood and could speak some of the hill tribes' dialects. Student belonged to low-income families and score low in the Thai language subject. The problems discovered in the study is that the number of teachers was not enough thus putting too much of a load and too many responsibilities on them and students did not receive much care and attention from their parents. 4) Regarding the general conditions of the schools, they were located on the slope of a hill or mountain, and did not have enough facilities. The problem found was the lack of drinking water during the summer season. 5) In terms of the relationship between school and community, the management had set a special day on which the students may wear their tribal costume to school. The communities cooperated with the schools when asked for assistance. The problem found was communication, as hill tribe people did not understand Thai.

ภาควิชา.....ประถมศึกษา.....

สาขาวิชา.....ประถมศึกษา.....

ปีการศึกษา.....2542.....

ลายมือชื่อนิติกร.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงไปได้ด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. น้อมศรี เกท อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำปรึกษาอันเป็น ประโยชน์ต่อการวิจัย พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือ แนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่ เป็นอย่างดียิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง สำหรับความเมตตา กรุณา ของท่านอาจารย์ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. แรมสมร อยู่สถาพร ประธานกรรมการ สอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรณิ ศิริโชติ ที่ได้ให้ความกรุณาแนะนำ และให้ข้อคิด ในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารโรงเรียน และครูในโรงเรียนประถมศึกษาที่ตั้งอยู่ในชุมชน ชาวเขา ตั้งกักด่านักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 8 ที่ให้การช่วยเหลือ ในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

การจัดทำวิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ให้ทุนสนับสนุนการ วิจัย จำนวนเงิน 9,900 บาท ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบคุณ อาจารย์บุญญา ศรีลาวัติ อาจารย์บุญอิน รูปแป้น อาจารย์อุคร รัชาม อาจารย์กนิษฐา ฐานะวุฒิกุล อาจารย์สำเนา หมั่นแถม และเพื่อนๆ ทุกคนที่ได้ให้ความช่วยเหลือและ ให้กำลังใจในการเก็บข้อมูลให้สำเร็จลงด้วยดี

สุดท้ายขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และญาติๆ ทุกคน ที่ให้การสนับสนุน ส่งเสริมการศึกษา และเป็นกำลังใจอย่างสม่ำเสมอตลอดมา งานวิจัยนี้บรรลุผลสำเร็จด้วยดี

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นายสมชาย นันทเสน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๖
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๖
กิตติกรรมประกาศ.....	๗
สารบัญตาราง.....	๗
บทที่	
1	
บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
วิธีดำเนินการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
2	
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
ความเป็นมาของชาวเขา.....	11
นโยบายการจัดการศึกษาให้แก่ชาวเขา.....	15
นโยบายการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนประถมศึกษา.....	17
การนำหลักสูตรไปใช้.....	19
สภาพครูและนักเรียน.....	41
สภาพทั่วไปของโรงเรียน.....	44
ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.....	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	49
3	
วิธีดำเนินการวิจัย.....	55
ประชากรและตัวอย่างประชากร.....	55
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	57
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	58

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่	
3	การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 60
	การวิเคราะห์ข้อมูล..... 60
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 61
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 133
	สรุปผลการวิจัย..... 135
	อภิปรายผลการวิจัย..... 144
	ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้..... 155
รายการอ้างอิง.....	157
ภาคผนวก.....	163
ประวัติผู้เขียน.....	227

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

1	จำนวนประชากรชาวเขาเผ่าต่างๆ ที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย จำแนกเป็นราช จังหวัด.....	5
2	จำนวนโรงเรียนประถมศึกษาที่ตั้งอยู่ในชุมชนชาวเขา จำแนกตามชื่อจังหวัด.....	56
3	จำนวนผู้บริหาร โรงเรียนและครู จำแนกตามวิธีการเก็บข้อมูล.....	57
4	จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามสถานภาพ.....	62
5	จำนวนและค่าร้อยละของครู จำแนกตามสถานภาพ.....	65
6	จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามนโยบายการจัดการเรียนการสอน....	68
7	จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามปัญหาในนโยบายการจัดการเรียน การสอน.....	69
8	จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามการบริหารและบริหารหลักสูตร.....	71
9	จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามปัญหาในการบริหารและบริหาร หลักสูตร.....	74
10	จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ หลักสูตร.....	75
11	จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามปัญหาการส่งเสริมและสนับสนุน การใช้.....	80
12	จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร.....	81
13	จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามปัญหาในการจัดกิจกรรมเสริม หลักสูตร.....	82
14	จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามสภาพทั่วไปของโรงเรียน.....	83
15	จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามปัญหาสภาพทั่วไปของโรงเรียน....	86
16	จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับชุมชน.....	88
17	จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามปัญหาในความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน.....	91
18	จำนวนและค่าร้อยละของครู จำแนกตามการปรับเนื้อหา.....	93

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่	
19 จำนวนและค่าร้อยละของครู จำแนกตามปัญหาในการปรับเนื้อหา.....	94
20 จำนวนและค่าร้อยละของครู จำแนกตามการปรับเวลาเรียน.....	96
21 จำนวนและค่าร้อยละของครู จำแนกตามปัญหาในการปรับเวลาเรียน.....	97
22 จำนวนและค่าร้อยละของครู จำแนกตามการเตรียมการสอน.....	98
23 จำนวนและค่าร้อยละของครู จำแนกตามปัญหาในการเตรียมการสอน.....	100
24 จำนวนและค่าร้อยละของครู จำแนกตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	101
25 จำนวนและค่าร้อยละของครู จำแนกตามปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน.....	104
26 จำนวนและค่าร้อยละของครู จำแนกตามสื่อการสอน.....	105
27 จำนวนและค่าร้อยละของครู จำแนกตามปัญหาสื่อการสอน.....	106
28 จำนวนและค่าร้อยละของครู จำแนกตามการวัดผลและประเมินผล.....	107
29 จำนวนและค่าร้อยละของครู จำแนกตามปัญหาในการวัดผลและประเมินผล.....	109
30 จำนวนและค่าร้อยละของครู จำแนกตามสภาพครู.....	110
31 จำนวนและค่าร้อยละของครู จำแนกตามปัญหาเกี่ยวกับตัวครู.....	112
32 จำนวนและค่าร้อยละของครู จำแนกตามสภาพนักเรียน.....	113
33 จำนวนและค่าร้อยละของครู จำแนกตามปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน.....	116
34 จำนวนและค่าร้อยละของโรงเรียน จำแนกตามสภาพแวดล้อมของโรงเรียน.....	117
35 จำนวนและค่าร้อยละของโรงเรียน จำแนกตามสภาพอาคารสถานที่.....	118
36 จำนวนและค่าร้อยละของโรงเรียน จำแนกตามบริการที่โรงเรียนจัดให้นักเรียน....	122
37 จำนวนและค่าร้อยละของครู จำแนกตามลักษณะของครู.....	127
38 จำนวนและค่าร้อยละของชั้นเรียน จำแนกตามลักษณะของนักเรียน.....	128
39 จำนวนและค่าร้อยละของครู จำแนกตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	129
40 จำนวนและค่าร้อยละของครู จำแนกตามการใช้สื่อการสอน.....	130
41 จำนวนและค่าร้อยละของครู จำแนกตามการวัดผลและประเมินผล.....	131
42 จำนวนและค่าร้อยละของห้องเรียน จำแนกตามการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน.....	132